Ināra Oļena © 2013

Mūžizglītības Programma

Ar ES Mūžizglītības programmas atbalstu

Eiropas programmas īstenošana pieaugušo izglītības jomā
Granta lēmuma numurs 2012-3753/001-001

Kuldīgas novada pašvaldības pieredze pieaugušo izglītošanā

Labās prakses piemērs

Ināra Oļena
Kuldīgas novada PIC vadītāja

KULDĪGAS NOVADA PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBAS CENTRS

Ģeogrāfiski Kuldīgas novads atrodas Rietumlatvijas, vēsturiskā Kurzemes reģiona centrālajā daļā. Kuldīgas novads Z robežojas ar Ventspils novadu, ZA ar Talsu novadu, A ar Kandavas novadu, DA ar Saldus novadu, D ar Skrundas novadu, DR ar Aizputes novadu, R ar Pāvilostas un Alsungas novadiem.

Kuldīgas novada novietojums Kurzemes centrālajā daļā un vēsturiski izveidojies transporta tīkls sekmē citu reģiona apdzīvoto vietu sasniedzamību. Relatīvi labvēlīgs ir arī novada novietojums attiecībā pret trim galvenajām Latvijas ostām. Novada attīstību nelabvēlīgi var ietekmēt atrašanās nomaļus no valsts galvenajiem transporta koridoriem un tranzīta plūsmām. Kuldīgas novadam nav tiešas pieejas pie jūras.

Bijušajā Kuldīgas rajona teritorijā no 2009. gada 27. jūlija ir trīs novadi: Alsungas novads, Kuldīgas novads un Skrundas novads. Kuldīgas novads ir viens no 109 Latvijas administratīvajiem novadiem.

Saskaņā ar pašvaldību reformu, kas notika 2009.gadā, Kuldīgas novada pašvaldība tika izveidota 2009.gada 27.jūlijā, apvienojoties Kuldīgas pilsētas pašvaldībai, Ēdoles pagasta, Gudenieku pagasta, Īvandes pagasta, Kabiles pagasta, Kurmāles pagasta, Laidu pagasta, Padures pagasta, Pelču pagasta, Rendas pagasta, Rumbas pagasta, Snēpeles pagasta, Turlavas pagasta, Vārmes pagasta pašvaldībām. Kuldīgas novads attiecīgi sastāv no 14 teritoriālajām vienībām. Par Kuldīgas novada administratīvo centru noteikta Kuldīgas pilsēta.

Novada platība ir 1756,7 km², iedzīvotāju skaits 2013. gada sākumā bija 26530 no tiem 12494 (47,1%) Kuldīgas pilsētā, 52,9% laukos., iedzīvotāju blīvums – 15,1 cilv./km² (pēc PMLP datiem).

Novada iedzīvotāju demogrāfiskā struktūra.

Līdz darbspējas vecumam	4033
Darbspējas vecumā	17277
Pēc darbspējas vecuma	5220

Kuldīgas novadā reģistrētās ekonomiski aktīvās vienības

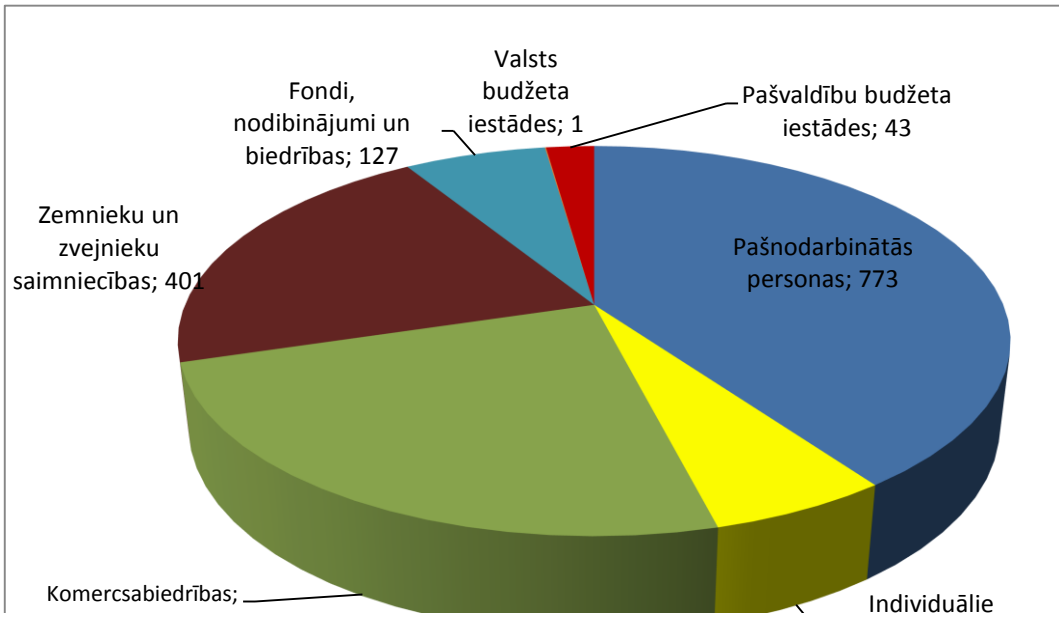

2013. gada sākumā Kuldīgas novadā dzīvoja 26 530 iedzīvotāji jeb 1,2 % no iedzīvotāju kopskaita Latvijā un 9,1% no Kurzemes reģiona iedzīvotāju kopskaita.

Kuldīgas novadā, tāpat kā visā Latvijas teritorijā, pēdējā laikā iedzīvotāju kopskaits ir samazinājies. Laika posmā no 2004.gada, iedzīvotāju skaits tagadējā Kuldīgas novada teritorijā ir samazinājies par 1261 iedzīvotāju.

Iedzīvotāju skaita samazināšanās temps Kuldīgas novadā ir ļoti līdzīgs kā vidēji Kurzemes reģionā - pēdējos 5 gados iedzīvotāju skaits samazinājies par 3,3% (Kurzemē vidēji 3,2%), taču lielāks kā vidēji Latvijā (2,1%). Iedzīvotāju skaita samazināšanās raksturīga arī kaimiņu novados, šī tendence ļoti izteikta ir Alsungas, Skrundas, Pāvilostas un Aizputes novados.

Pēc Nodarbinātības valsts aģentūras datiem 2013. gada 31. martā Kuldīgas novadā bezdarba līmenis bija 11,1%. Valstī 10,8%

Bezdarbnieka deklarētā dzīves vieta (novads, pilsēta, pagasts)	Bezdarbnieku skaits	no tiem								
		sievietes	vīrieši	Invalīdi	Jaunieši vecumā no 15 līdz 17 gadiem	Jaunieši vecumā no 18 līdz 24 gadiem	Ilgstošie bezdarbnieki	Personas no ieslodzījuma	Personas pēc bērnu kopšanas atvaļinājuma	Pirmspensijas vecuma personas
Kuldīgas novads kopā	**1916**	**1101**	**815**	**203**	**5**	**250**	**787**	**5**	**74**	**220**

Bezdarbnieku skaits novada sadalījumā pa problēmgrupām uz 2013. gada 28. februāri. (dati no NVA Kuldīgas filiāles)

Pieaugušo izglītības organizācija novada izglītības sistēmā.

Kuldīgas novada izglītības sistēma paredz trīs galveno mērķgrupu: pirmskolas vecuma bērnu, obligātās izglītības vecuma bērnu un jauniešu un pieaugušo izglītības vajadzību nodrošināšanu. Papildus Kuldīgas novada pašvaldība nodrošina profesionālās ievirzes un interešu izglītības piedāvāšanu, ko nodrošina Kuldīgas novada sporta skola, E.Vīgnera Kuldīgas mūzikas skola un Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas Mākslas skola.

Pieaugušo izglītību Kuldīgas novadā piedāvā sekojošas iestādes:

- ✓ SIA «MC Alfa» – mācību centrs
- ✓ SIA «DARBA DROŠĪBAS CENTRS»
- ✓ SIA «Profesionālās izglītības, tālākizglītības un eksaminācijas centrs»
- ✓ SIA «Dialogs AB»
- ✓ SIA «Latvijas neatkarīgā inspekcija» mācību centrs
- ✓ SIA «Mācību un konsultāciju centrs ABC»
- ✓ SIA «DRMC», «Darba resursu mācību centrs»
- ✓ SIA «Biznesa augstskola Turība» Profesionālās izaugsmes centrs
- ✓ Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības augstskola
- ✓ SIA «BUTS»
- ✓ SIA «Amberline»
- ✓ SIA «DaJo» DaJo izglītības centrs
- ✓ Kuldīgas novada Pieaugušo izglītības centrs
- ✓ SIA «Kuldīgas autoskola»
- ✓ SIA «Saldus Autoskola»
- ✓ SIA «Modra Autoskola»
- ✓ Privātie svešvalodu skolotāji

Kuldīgas novada Pieaugušo izglītības centrs

1996. gada februārī savu darbību uzsāka Kuldīgas novada Pieaugušo izglītības centrs (PIC), un līdz 2009.gada administratīvi teritoriālajai reformai darbojās kā rajona padomes iestāde. Pašreiz Kuldīgas novada PIC ir Kuldīgas novada Domes izglītības atbalsta iestāde un veic pieaugušo izglītības informatīvi metodiskā un konsultatīvā darba īstenošanu mūžizglītības jomā, nodrošinot personības attīstību, sociālo iekļaušanos, pilsonisko līdzdalību un konkurētspēju darba tirgū. Kuldīgas novada PIC pārzina un koordinē pieaugušo izglītības darbu Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novados, kā arī sadarbojas ar citām izglītības atbalsta iestādēm. Kuldīgas novada PIC ir Latvijas Pieaugušo Izglītības apvienības biedrs. Kopš 2010. gada novembra Kuldīgas novada PIC ir akreditēta izglītības iestāde un 3 profesionālās pilnveides mācību programmās tiek izsniegti valstiski atzīti diplomi.

Centrā uz pilnu slodzi strādā 2 darbinieki: metodiķe, biroja darba organizators un grāmatvede un vadītāja ar 0,3 slodzi.

Kuldīgas novada PIC galvenie darbības virzieni:

- Pašvaldību un iestāžu darbinieku
- Uzņēmēju apmācība
- Interešu izglītības īstenošana novada iedzīvotājiem
- Bezdarbnieku un darba meklētāju modulārās apmācības organizēšana
- Profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošana
- Nodarbināto personu apmācība
- Projektu īstenošanu un vadīšana

Izglītojamo mērķgrupu kvantitatīvais un kvalitatīvais sastāvs pieaugušo izglītībā ir atkarīgs no novada iedzīvotāju demogrāfiskā sastāva, ekonomiskās struktūras, sociālās situācijas un tendencēm, kas determinē pieprasījuma apjomu un specifiku, kam, galvenokārt, tiek pielāgots izglītības piedāvājums. Vienlaikus tas ir atkarīgs no pieejamā finansējuma. Galvenās izglītojamo mērķgrupas Kuldīgas novada PIC ir: pašvaldības darbinieki (gan no Kuldīgas novada, gan apkārtējiem novadiem), mazie un vidējie uzņēmēji, pedagogi, dažādas sociālā riska grupas, darba meklētāji un bezdarbnieki, seniori.

Katru mēnesi tiek veidots pieaugušo izglītības piedāvājums, ņemot vērā pieprasījumu, novitātes likumdošanā un sezonalitāti.

Kā apmeklētākos kursus varam minēt: Minimālās higiēnas prasības pārtikas nozarē strādājošajiem, Darba aizsardzības speciālists, katlu iekārtu operatoru kursus; datorzinību, projektu vadības, angļu, vācu un krievu valodas kursus.

Kuldīgas novada PIC piedāvā sastādīt mācību programmas pēc individuāla pasūtījuma.

Kuldīgas novada PIC piedāvā iedzīvotājiem plašu interešu izglītības un profesionālās pilnveides programmas, piemēram, psiholoģijas, valodu apmācību, vadības zinības apmācības, dārza iekārtošanas kursus, kā arī datorzinības un grāmatvedības pamatu apguvi.

Informācijas par iestādes projektu aktivitātēm, kā arī izglītības iespējām regulāri tiek ievietota Kuldīgas novada pašvaldības mājas lapā un publicētas izdevumā Kuldīgas Novada Vēstis.

Kuldīgas novada PIC ir noslēdzis līgumu par sadarbību profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošanu bezdarbniekiem Nodarbinātības valsts aģentūras īstenotā aktīvā nodarbinātības pasākuma „Profesionālās pilnveides izglītības programmu īstenošana bezdarbniekiem" ietvaros. Kā arī noslēgts līgums Nodarbinātības valsts aģentūru par konkurētspējas paaugstināšanas pasākumu īstenošanu.

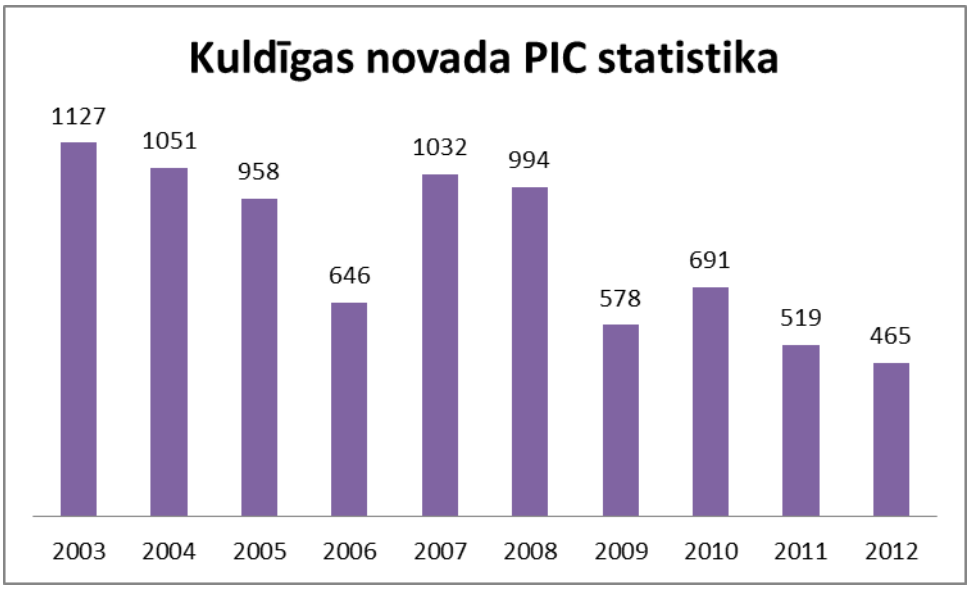

Neraugoties uz to, ka ik gadu krītas apmeklētāju skaits, cilvēkstundu skaits turpina augt, jo arvien vairāk cilvēki sāk apmeklēt kursus, kuru ilgums ir līdz pat 6 mēnešiem, kā piemēram valodu kursi. Būtisku nozīmi ir atstājusi arī demogrāfiskā situācija un salīdzinoši lielais no valsts izbraukušo skaits , jo īpaši no blakus Alsungas un Skrundas novadiem.

Klientu struktūra pēc nodarbinātības

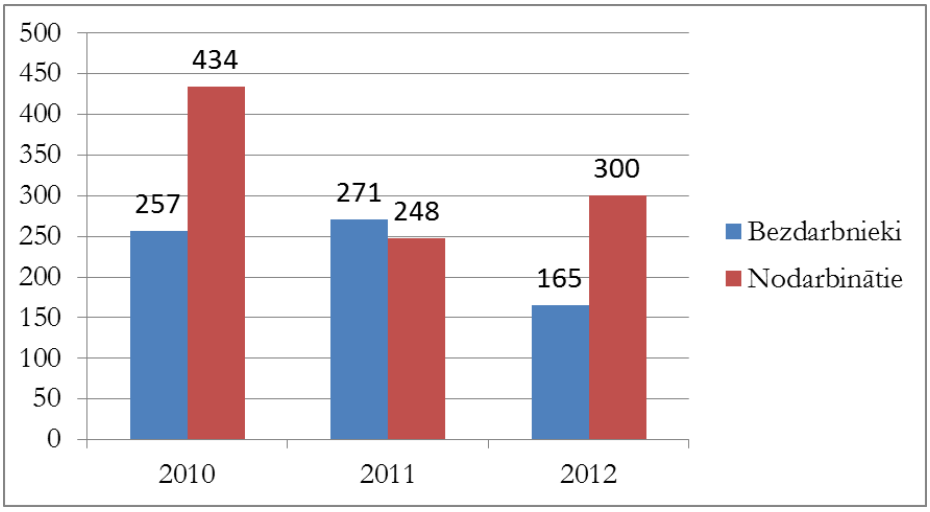

Kuldīgas novada PIC ir arī aktīvi iesaistījies starptautiskos projektos:

- ✓ 2003. Socrates apakšprogrammas Grundtvig 3 individuālā stipendija Kuldīgas novada PIC vadītājai Inārai Oļenai
- ✓ 2004. Novadīta SOCRATES apakšprogrammas ARION studiju vizīte ārvalstu izglītības vadības speciālistiem
- ✓ 2005. Kuldīgas novada PIC vadītāja Ināra Oļena ieguva stipendiju ARION studiju vizītei Norvēģijā
- ✓ 2007. gadā SIA «Comperio» sadarbībā ar Kuldīgas novada PIC bija ieviesējs Hipotēku bankas programmai topošajiem uzņēmējiem - "Apmācības, konsultācijas un finansiālais atbalsts komercdarbības vai pašnodarbinātības uzsākšanai" 128 stundu bezmaksas apmācības tika īstenotas Ventspilī, Talsos, Saldū, Liepājā un Kuldīgā. Kopā tika apmācīti 200 topošie uzņēmēji.
- ✓ 2007. Grundtvig mācību partnerības projekts „Together Each Achieves More (TEAM)", kurā bija iesaistījušies Spānijas, Portugāles, Somijas un Kuldīgas novada PIC pārstāvji.
- ✓ 2010. gadā Grundtvig darbnīca *„Creativity and visual art"* Pirmā īstenotā Grundtvig darbnīca Kurzemē un otrā Latvijā. Darbnīcu apmeklēja 15 dalībnieki no 12 dažādām valstīm.
- ✓ 2010. – 2012. gadam Grundtvig mācību partnerības projekts „Woman in the modern world" Projektā iesaistījās partneri no Lietuvas, Polijas, Itālijas, Francijas un Spānijas un Latvijas. Projekta mērķis bija atbalsts mūsdienu sieviešu vispusīgai attīstībai. Palielināt informētību par problēmām, ar kurām saskaras sievietes, par viņu lomu privātajā un sabiedriskajā dzīvē Eiropas kontekstā.
- ✓ 2010. Kuldīgas novada PIC uzsāka sadarbību NordPlus Adult projektā "Still Active – A Communication Tool for Fighting Social Isolation". Projekta partneri - Zviedrijas, Somijas, Igaunijas, Lietuvas un Latvijas

Projekta mērķis bija atbalsts senioriem. Kā komunikācijas instruments tika lietota angļu valoda, kas motivēja pārvarēt sociālās un kulturālās barjeras un uzlaboja senioru dzīves kvalitāti.

Plašāk par projektu **http://www.still-active.eu**

- ✓ 2011. – 2013. gadam sadarbībā ar Kuldīgas novada pašvaldību, tika īstenots Latvijas – Lietuvas pārrobežas sadarbības programmas projekts Nr. LLIII-175 „Konkurētspējīga uzņēmējdarbība caur sadarbību", (COOP EDU-SHIP) kurā tika apmācīti
  - ✓ 45 jaunie uzņēmēji programmā «Komercdarbība»,
  - ✓ 15 jau esoši uzņēmēji piedalījās apmācībās «Veiksmīga biznesa nosacījumi ar ārvalstu partneriem» kurus vadīja Ventspils augstskolas docente Vita Balama un kursus «Lietišķā etiķete» - vadošā eksperte stila jautājumos Aija Strautmane
  - ✓ 29 uzņēmēji piedalījās konferencē «Kā motivēt darbiniekus»
  - ✓ 14 uzņēmēji izmantoja konsultācijas pie profesionāliem ekspertiem.

Kuldīgas novada PIC štati

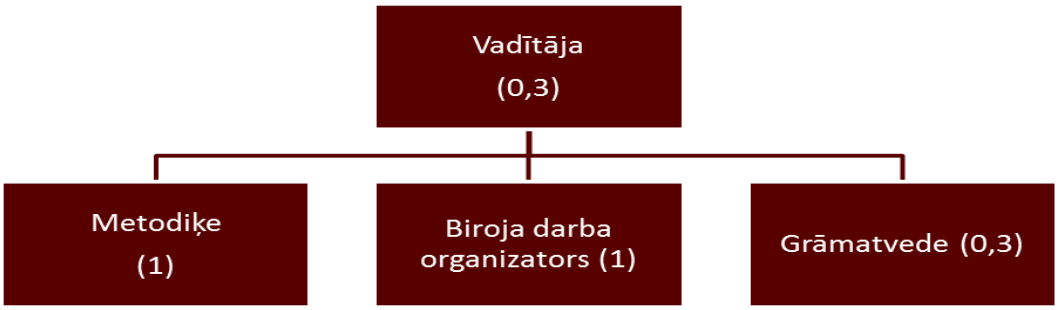

Semināru un kursu organizēšanai tiek pieaicināti ārštata darbinieki – lektori.

Programmu finanšu avoti

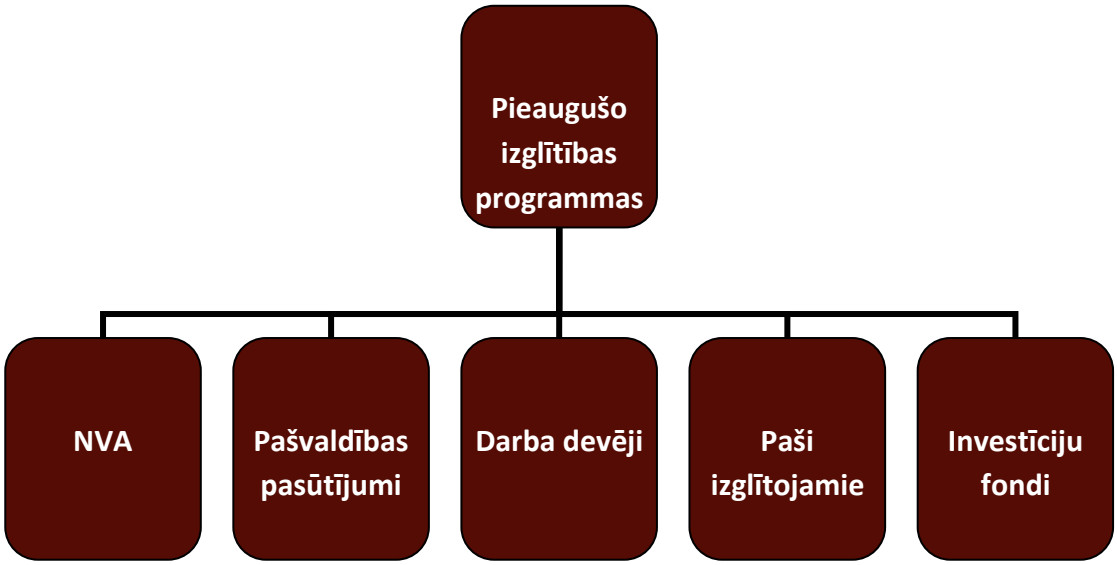

1996. gadā Kuldīgas novada PIC savu darbību uzsāka ar 1 darbinieku un 500LVL apgrozījumu gadā. Šodien Kuldīgas novada PIC darbība notiek 2 apmācību telpās ar kopējo platību 143,4m^2. Katra mācību klase ir aprīkota ar modernu multimediju projektoru, metāla tāfeli, vienu interaktīvo tāfeli. Kuldīgas novada PIC vajadzības gadījumā spēj nodrošināt izbraukuma seminārus jebkurā pašvaldībā, jo PIC rīcībā ir divas mobilās datorklases (ar 12+1 un 15+1 portatīviem datoriem), kas ir pilnībā aprīkotas, gan ar interneta nodrošināšanas iespēju, projektoriem un jaunāko programmatūru.

Kuldīgas novada PIC sadarbības partneri

- ✓ Kuldīgas novada Dome un pagastu pārvaldes
- ✓ Skrundas novads
- ✓ Alsungas novads
- ✓ Latvijas Pieaugušo izglītības apvienība
- ✓ Nodarbinātības valsts aģentūra
- ✓ Latvijas Pašvaldību savienība
- ✓ Valsts izglītības attīstības aģentūra
- ✓ Kurzemes reģiona attīstības aģentūra
- ✓ Valsts policijas Kurzemes reģiona Kuldīgas iecirknis
- ✓ A/S SEB Kuldīgas filiāle
- ✓ Kuldīgas novada PA „Kuldīgas attīstības aģentūra”
- ✓ SIA „SilJa”
- ✓ SIA „Megate”
- ✓ Latvijas Tautas skola Mācību centra „Zinātne” Tukuma nodaļa
- ✓ Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija Kuldīgas filiāle
- ✓ SIA „Māras druka”
- ✓ Kuldīgas pilsētas pensionāru apvienība „Rumbiņa”
- ✓ SIA „Lība-ZI”
- ✓ SIA „Valodu Vēstniecība”
- ✓ Biedrība „Mobilais izglītības centrs”
- ✓ SIA „Rezerve”

Kuldīgas novada PIC budžeta struktūra 2012. gadā

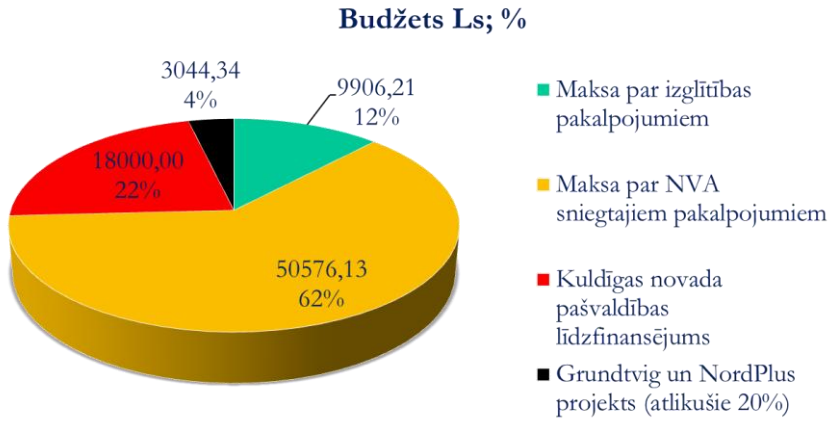

Ieņēmumi

Veids	Plāns LVL	Izpilde LVL
Ieņēmumi kopā	81526,68	81526,68
Maksa par izglītības pakalpojumiem	9906,21	9906,21
Ieņēmumi no projektiem	3044,34	3044,34
Maksa par NVA sniegtajiem pakalpojumiem	50576,13	50576,13
Pašvaldības budžetu transfēri	18000,00	18000,00

Izdevumi

Veids	Plāns LVL	Izpilde LVL
Izdevumi kopā	91951,00	91951,00
Atlīdzība	48886,00	48886,00
Mēneša amatalga	15456,00	15456,00
Atalgojums fiziskām personām	29707,00	29707,00
Sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	3723,00	3723,00
Preces un pakalpojumi	43065,00	43065,00

Kursu kvalitātes nodrošināšanai tiek piesaistīti kvalificēti lektori, ar kuriem slēdz autoratlīdzības vai uzņēmuma līgumus.

Pašvaldības ieguvums ir iespēja paaugstināt iedzīvotāju izglītības līmeni, nodrošinot pakalpojumu iespējami tuvu dzīves vietai. Sadarbībā ar pašvaldību tiek izveidots mācību plāns konkrētam budžeta gadam. Plāna veidošana notiek saskaņā ar pašvaldības darbinieku izglītības vajadzībām, lai paaugstinātu kvalifikāciju, atbilstoši katra darbinieka veicamajiem pienākumiem.

Ieteikumi

- ✓ Deleģēt Latvijas Pieaugušo izglītības apvienībai neformālās pieaugušo izglītības metodiskās un kvalitātes vadības funkcijas, piešķirot atbilstošu finansējumu un stiprinot tās kapacitāti.
- ✓ Latvijas Republikas likumdošanā jābūt noteiktiem neformālās pieaugušo izglītības kritērijiem, kas atbilst Eiropas kopējām pamatnostādnēm ar konkrētām prasībām pedagogam, mācību programmai, mācību materiāliem un tehniskajam nodrošinājumam.
- ✓ Latvijas Pieaugušo izglītības apvienība piedalās valsts un pašvaldības neformālās pieaugušo izglītības politikas un dokumentu izstrādē.
- ✓ Latvijas Pieaugušo izglītības apvienība sadarbībā ar savām dalīborganizācijām izstrādā kvalitatīvu neformālās pieaugušo izglītības piedāvājumu iedzīvotāju pamat prasmju pilnveidei (krīzes minimumu), lai palielinātu viņu konkurētspēju darba tirgū. LR Izglītības un zinātnes ministrija to apstiprina un nodrošina finansējumu atbilstoši iedzīvotāju skaitam katrā novadā. Šis semināru cikls tiek realizēts ar Latvijas Pieaugušo izglītības apvienības dalīborganizāciju palīdzību.
- ✓ Nodrošināt neformālās pieaugušo izglītības pieejamību pieaugušajiem saskaņā ar Valsts mūžizglītības politiku un mērķa grupu vajadzībām valsts, reģionālā un pašvaldību līmenī.
- ✓ LR Izglītības un zinātnes ministrija finansē izglītojoši informatīvus semināru un pieredzes apmaiņu pieaugušo izglītotājiem reģionālā vai valsts līmenī vismaz divreiz reizi gadā, pieaugušo izglītotāju kapacitātes palielināšanai un izpratnes veidošanai par pieaugušo izglītību.
- ✓ Mūsdienu tirgus ekonomikas apstākļos, iepirkumos u.c. konkursos pieaugušo izglītības jomā, nodrošināt vienlīdzīgas iespējas visiem pieaugušo izglītības piedāvātājiem, papildinot atbilstošus normatīvos dokumentos.
- ✓ Lai nodrošinātu neformālās pieaugušo izglītības kvalitāti, iepirkumos definēt, ka uzvarētāju veido saimnieciski izdevīgākā cena, nevis zemākā cena.
- ✓ Pašvaldības nosaka un koordinē vietējo Pieaugušo izglītības centru (turpmāk tekstā PIC) darbību, pamazām virzoties uz kopēju attīstības modeli visā teritorijā, kā arī sadala finansējumu pieaugušo izglītībai.